

Informacije o Financijskim instrumentima, Rizicima i Kategorijama Klijenata

SADRŽAJ

1	Opće informacije	4
2	Općeniti rizici povezani s ulaganjem	4
2.1	Tržišni rizik	4
2.2	Valutni rizik	4
2.3	Kamatni rizik	4
2.4	Rizik likvidnosti	4
2.5	Rizik inflacije	5
2.6	Financijski rizik	5
2.7	Rizik izdavatelja	5
2.8	Rizik industrije	5
2.9	Globalni rizik	5
2.10	Politički rizik	5
2.11	Rizik povezan s marginalnom trgovinom	5
3	Vrste Financijskih instrumenata	6
3.1	Uzajamni fond (kvote)	6
3.1.1	Opis	6
3.1.2	Povrat	6
3.1.3	Prednosti	6
3.1.4	Izabrane vrste uzajamnih fondova	6
3.1.5	Rizik povezan s ulaganjima u uzajamne fondove	7
3.2	Obveznice (zadužnice/osigurane obveze)	8
3.2.1	Opis	8
3.2.2	Povrati	8
3.2.1	Prednosti	8
3.2.2	Određena posebna vrsta obveznica	8
3.2.3	Rizik povezan s ulaganjem u obveznice	8
3.3	Dionice	9
3.3.1	Opis	9
3.3.2	Povrati	9
3.3.3	Rizik vezan uz ulaganja u dionice	10
3.3.4	Prednosti	10
3.4	Opcije	10
3.4.1	Opis	10
3.4.2	Povrati	10
3.4.3	Rizik povezan s ulaganjima u opcije	10
3.4.4	Prednosti	11
3.5	Nalog	11
3.5.1	Opis	11
3.5.2	Povrat	11
3.5.3	Rizici povezani s ulaganjem u naloge	12
3.5.4	Prednosti	13
3.6	Strukturirani proizvodi	13
3.6.1	Opis	13
3.6.2	Rizici	13
3.6.3	Odabrane vrste strukturiranih proizvoda	14
3.7	Zamjene	16
3.7.1	Opis	16
3.7.2	Povrati	16
3.7.3	Rizici	16

3.7.4	Prednosti	16
3.8	Unaprijedni ugovori	17
3.8.1	Opis	17
3.8.2	Povrati	17
3.8.3	Rizici	17
3.8.4	Prednosti	17
3.9	Instrumenti tržišta novca	17
3.9.1	Opis	17
3.9.2	Povrati	17
3.9.3	Rizici	18
3.9.4	Prednosti	18
3.10	Kategorizacija klijenata	18
3.10.1	Obveza Banke da izvrši kategorizaciju klijenata	18
3.10.2	Pravna definicija kategorija klijenata	18
3.10.3	Podaci o kategorizaciji klijenata i pravu na traženje druge kategorije	20
3.10.4	Promijenjena kategorija klijenta	20

1 Opće informacije

Transakcije s Financijskim instrumentima povezane su s različitim čimbenicima rizika koji mogu utjecati na profitabilnost ili gubitak bilo kojeg ulaganja. Cijena ili rezultati financijske usluge ovise o promjenama na financijskom tržištu na koje trgovac nema utjecaja te dosadašnja cijena i rezultati financijske usluge nisu pokazatelj buduće cijene i budućih rezultata te financijske usluge. Rizik ulaganja može se opisati kao rizik da investitor neće uspjeti ostvariti očekivani povrat. Detaljnija i proširena obavijest o rizicima povezanim s transakcijama s Financijskim instrumentima i metodama njihovog ublažavanja objavljena je na www.rb.cz.

2 Općeniti rizici povezani s ulaganjem

- Svaki oblik ulaganja usko je povezan s rizikom. Što je veći očekivani prinos, veći je potencijalni rizik.
- Rok ulaganja (investicijski horizont) utječe na razinu rizika.
- Prinosi od Financijskog instrumenta ostvareni u razdobljima koja su prethodila ne jamče buduće povrate.
- Sveukupni rizik portfelja može se ublažiti ulaganjem u različite vrste Financijskih instrumenata.
- Trgovanje financijskim instrumentima putem kredita, tzv. marginalna trgovina, znači povećan rizik. Kamate na kredit smanjuju ukupnu dobit, dok korištenje kredita višestruko povećava prinos, što može, u slučaju pada instrumenata ulaganja, rezultirati velikim gubitkom.
- Klijent je u potpunosti odgovoran za pravilno oporezivanje prihoda od Financijskih instrumenata.

Banka informira Klijenta o osnovnim vrstama rizika povezanih s ulaganjem u Financijske instrumente:

2.1 Tržišni rizik

Na tržišni rizik utječu fluktuacije stope prinosa kao rezultat tržišnih fluktuacija. Tržišne cijene Financijskih instrumenata mogu porasti ili pasti kao odgovor na, na primjer, promijenjene ekonomske uvjete, preferencije potrošača, kamatne stope. Svi Financijski instrumenti izloženi su tržišnom riziku. Valutni i kamatni rizik su vrste tržišnog rizika.

2.2 Valutni rizik

Kod ulaganja u imovinu nominiranu u stranoj valuti, rizik i mogući povrat ovise o ukupnom kretanju cijene imovine i tečaja. Nepovoljni razvoj tečaja može imati negativan utjecaj na cjelokupni razvoj ulaganja unatoč pozitivnom razvoju cijene Financijskog instrumenta.

2.3 Kamatni rizik

Kamatni rizik utječe na fluktuacije stope prinosa Financijskih instrumenata kroz promjenjivu razinu kamatnih stopa. Ove promjene imaju inverzan učinak na Financijske instrumente, odnosno dionice i obveznice na povećanje kamatnih stopa reagiraju padom cijena (obveznice također povećanjem prinosa), dok tržište dionica i obveznica na pad kamatnih stopa reagira rastom cijena.

2.4 Rizik likvidnosti

U slučaju ulaganja u Financijske instrumente (osobito instrumente kojima se ne trguje na reguliranim tržištima ili druge tržišno nestabilne Financijske instrumente), mora se uzeti u obzir da postoji rizik da će cijena biti pod negativnim utjecajem niske likvidnosti ili da će Klijent biti u nemogućnosti prodati ili kupiti dani Financijski instrument u željenom trenutku.

2.5 Rizik inflacije

Rizik inflacije utječe na stvarni prinos Financijskih instrumenata. Visoka inflacija može uzrokovati da investitor dosegne negativnu razinu prinosa.

2.6 Financijski rizik

Financijski rizik povezan je s korištenjem dužničkog kapitala u financiranju poduzeća. Što je veći dio imovine financiran dužničkim kapitalom poduzeća, to je veći financijski rizik poduzeća. Klijenti se mogu zaštititi od rizika prilikom ulaganja u Financijske instrumente. Klijent mora biti svjestan da preuzeti rizik treba biti u skladu s unaprijed odabranom strategijom i definiranim financijskim ciljevima.

2.7 Rizik izdavatelja

Rizik izdavatelja predstavlja rizik da izdavatelj neće moći ispuniti svoje obveze i izvršiti plaćanja. U ekstremnim slučajevima klijenti su izloženi riziku gubitka cjelokupne investicije.

2.8 Rizik industrije

Rizik industrije znači rizik promjene cijena Financijskih instrumenata kao dio ukupnog pada relevantne industrije.

2.9 Globalni rizik

Globalni rizik podrazumijeva rizik promjene cijena Financijskih instrumenata kao dio globalnog pada državnih ekonomija i tržišta kapitala.

2.10 Politički rizik

Politički rizik znači rizik promjena u vezi s Financijskim instrumentima kao dio promjenjive političke situacije. Političke promjene mogu posebno utjecati na cijenu i prenosivost vrijednosnih papira i reputaciju izdavatelja.

2.11 Rizik povezan s marginalnom trgovinom

Klijent može izgubiti više sredstava nego što je izvorno položeno na marginalni račun. Pad cijena vrijednosnih papira kupljenih na kredit može zahtijevati deponiranje dodatnih sredstava kod trgovca kako bi se izbjegla prisilna prodaja vrijednosnih papira s računa klijenta. Trgovac može prodavati vrijednosne papire s računa klijenta bez njegovog pristanka. Ako vlastita sredstva na računu margine padnu ispod razine likvidacijske margine, trgovac može prodati vrijednosne papire s računa margine kako bi pokrio razliku. Trgovac može prodavati vrijednosne papire s računa klijenta bez obveze da o tome unaprijed obavijesti klijenta. Neki ulagači misle da moraju primiti marginalni poziv od trgovca da bi bio valjan i da trgovac ne može prodati vrijednosne papire s njihovog računa kako bi nadopunio pokriće održavanja bez da ih prethodno kontaktira. Trgovac obično pokušava poslati marginalni poziv, ali nije ga obvezan poslati.

Klijent nema pravo na odgodu roka za dopunu margine održavanja. Razdoblje tijekom kojeg klijent mora ispunjavati zahtjeve o margini održavanja može se produžiti pod određenim uvjetima; međutim, klijent nema automatski pravo na takvo produženje.

3 Vrste Financijskih instrumenata

3.1 Uzajamni fond (kvote)

3.1.1 Opis

Kvote fonda su Financijski instrumenti koji predstavljaju udio imatelja kvote fonda u imovini uzajamnog fonda. S kvotom fonda su povezana i druga prava koja proizlaze iz zakona ili statuta fonda. Zbroj vrijednosti kvota fonda je neto vrijednost imovine u uzajamnom fondu. Uzajamni fondovi mogu se posebno formirati kao otvoreni ili zatvoreni fondovi. Imatelji kvote otvorenog uzajamnog fonda imaju pravo na otkup kvote od strane društva za upravljanje udjelom. Uzajamni fondovi raščlanjeni su prema imovini u koju ulažu ili prema riziku tržišta koji je u fokusu njihove investicijske politike:

- i) novčani fondovi
- ii) obveznički fondovi
- iii) mješoviti uzajamni fondovi
- iv) dionički fondovi
- v) fondovi fondova itd.

Uzajamnim fondovima upravljaju društva za upravljanje investicijskim fondovima. Imajte na umu da strani uzajamni fondovi mogu imati pravnu strukturu koja se razlikuje od lokalnih uzajamnih fondova. Uzajamni fondovi također koriste izvedenice kao dio svojih strategija; opseg njihove upotrebe naveden je u dokumentima koje izdaje uzajamni fond, kao što je statut.

3.1.2 Povrat

Razvoj vrijednosti udjela kvote fonda ovisi o investicijskoj strategiji utvrđenoj statutom fonda te o razvoju tržišta pojedinih Financijskih instrumenata koje drži fond. Prinos od udjela može se isplatiti imateljima kvote ili reinvestirati u fond. Ako je kvotu izdao zatvoreni uzajamni fond, njime se može trgovati samo na tržištu kapitala ili prodati drugim osobama zainteresiranim za ulaganje. Nikakvo zakonsko jamstvo ne primjenjuje se na iznose uložene u kvote ili povrate na takve iznose.

3.1.3 Prednosti

Riječ je o Financijskom instrumentu koji je razumljiv investitorima; međutim, ulaganja moraju uzeti u obzir pojedine parametre fonda navedene u statutima i drugim dokumentima koje izdaju fondovi.

3.1.4 Izabrane vrste uzajamnih fondova

3.1.4.1 *Investicijski fondovi za nekretnine*

Nekretninski fondovi su posebni fondovi u vlasništvu investicijskog društva koje održava i upravlja posebnim fondom za ulagatelje. Kvote fonda predstavljaju ugovorno pravo udjela u dobiti posebnog fonda. Nekretninski fondovi ulažu sredstva stečena od ulagatelja u skladu s načelom diversifikacije rizika, posebice u zemljišta, nekretnine, udjele u društvima koja se bave nekretninama i sličnim udjelima te u vlastite građevinske projekte; također, drže likvidna financijska ulaganja (ulaganja u likvidna sredstva), kao što su vrijednosni papiri i bankovni depoziti. Likvidna ulaganja služe za podmirenje obveza plaćanja fonda (kao što su kupnje nekretnina) i za otkup udjela fonda.

Povrat

Ukupni prinosi nekretninskih fondova iz perspektive ulagatelja sastoje se od godišnje isplate dividende (ako fond dijeli dividendu umjesto reinvestiranja) i ukupnog trenda izračunate vrijednosti fonda. Povrat se ne može unaprijed odrediti. Uspješnost nekretninskog fonda ovisi o investicijskoj politici navedenoj u pravilima fonda, tržišnim kretanjima, pojedinim nekretninama u vlasništvu fonda i drugim sastavnicama fonda (vrijednosni papiri, gotovina u bankama). Prošla uspješnost nekretninskog fonda

ne ukazuje na njegovu buduću uspješnost.

Nekretninski fondovi izloženi su riziku smanjenja prinosa i zbog niske popunjenosti zgrada. Osobito u slučaju vlastitih projekata izgradnje fondova može doći do problema s prvim zakupom. Niska popunjenost nepovoljno utječe na vrijednost nekretninskog fonda i dovodi do smanjenih isplata dividendi. Ulaganja u nekretninske fondove također mogu dovesti do djelomičnog gubitka uloženog kapitala.

Nadalje, nekretninski fondovi ulažu sredstva i gotovinu na računima u druge oblike ulaganja, posebice u vrijednosne papire koje daju pravo na kamate. Stoga je ovaj dio imovine fonda izložen specifičnom riziku koji utječe na odabrani oblik ulaganja. Kada fondovi za nekretnine ulažu u strane projekte izvan Češke Republike, dioničar je također izložen riziku tečaja jer tržišna vrijednost i povrat na takva inozemna ulaganja preračunavaju se u češke krune pri izračunu izdajne ili otkupne cijene udjela.

Cjenovni rizik

Kvote se obično mogu vratiti za otkupnu vrijednost u bilo kojem trenutku. U slučaju nekretninskih fondova, otkup kvote može biti podložen ograničenjima. U iznimnim slučajevima, otkup se može privremeno obustaviti dok se imovina nekretninskog fonda ne proda i ne stekne prihod od takve prodaje. Pravila fonda mogu odrediti da se otkup može obustaviti do dvije godine u slučaju velikog broja vraćenih kvota. U tom slučaju fond ne može isplatiti otkupnu cijenu tijekom trajanja. Nekretninski fondovi obično se klasificiraju kao dugoročni investicijski projekti.

Prednosti

Otvoreni nekretninski fondovi predstavljaju najjednostavniji i najsigurniji način ulaganja u nekretnine.

3.1.4.2 Uzajamni fondovi kojima se trguje na burzi (ETF)

Fondovi kojima se trguje na burzi (ETF) predstavljaju udjele u fondovima kojima se trguje na burzi poput dionica. ETF-ovi se obično sastoje od košarice vrijednosnih papira (npr. dionica) koja odražava sastav indeksa, tj. kopira jedinični indeks kroz vrijednosne papire koji čine indeks i njihovu trenutnu težinu. ETF-ovi se često nazivaju "indeks dionicama". Prinosi ETF-a ovise o cijenama vrijednosnih papira koji se nalaze u košarici vrijednosnih papira. Dakle, rizik ETF-a ovisi o riziku vrijednosnih papira smještenih u košaricu vrijednosnih papira.

Prednosti

Jednostavan i fleksibilan način ulaganja u raznoliku košaricu dionica ili druge temeljne imovine.

3.1.5 Rizik povezan s ulaganjima u uzajamne fondove

Cjenovni rizik Kvote fonda obično se mogu prodati u bilo kojem trenutku po trenutnoj otkupnoj cijeni investicijskom društvu koje izdaje kvote. U iznimnim slučajevima otkup kvote može se privremeno obustaviti. Nekim vrstama kvote jedinica može se trgovati na burzi.

Dostižne prodajne cijene kvota mogu se razlikovati od cijena koje investicijsko društvo može postići otkupom.

Tečajni rizik Nema tečajnog rizika samo ako su vrijednosni papiri u fondu denominirani u češkim krunama. Ako su vrijednosni papiri denominirani u stranoj valuti, postoji nizak, prosječan ili visok rizik, ali ovisno o kretanju tečaja vrijednosnih papira u odnosu na češku krunu.

Rizik likvidnosti Rizik likvidnosti je nizak s obzirom na priliku da se kvote prodaju natrag investicijskom društvu.

Međutim, postoje određene iznimke, kao što je slučaj s posebnim fondovima.

Kreditni rizik Nizak. Međutim, postoji rizik od nepoštivanja obveza po vrijednosnim papirima izdavatelja koji formiraju uzajamne fondove.

3.2 Obveznice (zadužnice/osigurane obveze)

3.2.1 Opis

Obveznice su Financijski instrumenti koji izražavaju dužničku obvezu izdavatelja prema ovlaštenom imatelju obveznice. Dakle, imatelj obveznice ima pravo zahtijevati otplatu nominalne vrijednosti od izdavatelja po dospelosti obveznice i isplatu utvrđenog prinosa (kamate) u zadanim rokovima. Prava i obveze izdavatelja obveznice i imatelja obveznice (investitora) u pravilu se uređuju u uvjetima izdavanja obveznice. Imatelj obveznice ne jamči za obveze društva.

3.2.2 Povrati

Prinosi na obveznice mogu se odrediti pomoću a) nepromjenjive kamatne stope, b) promjenjive kamatne stope, c) nulte kamatne stope, pri čemu povrat za imatelja obveznice proizlazi iz razlike između niže kupovne cijene pri izdavanju obveznice i veće prodajne nominalne vrijednosti cijene plaćene po dospelosti, d) na drugi način. Isplata nominalne vrijednosti i povrata na obveznice nije zakonski zajamčena. Na temelju zakona, banke i trgovci vrijednosnim papirima koji izdaju obveznice sudjeluju u jamstvenom fondu kojim se djelomično zadovoljavaju ulaganja imatelja obveznica kada se izdavatelji suoče s financijskim poteškoćama.

3.2.1 Prednosti

Jasni prinosi koji su unaprijed poznati, posebno u slučaju korporativnih obveznica, gdje su prinosi obično veći od prinosa na državne obveznice i instrumente tržišta novca (obično zbog kompenzacije za postojeći korporativni rizik).

3.2.2 Određene posebne vrste obveznica

3.2.4.1 Hipotekarne obveznice

Hipotekarne obveznice su obveznice koje izdaju hipotekarne banke kako bi prikupile sredstva za davanje hipotekarnih zajmova. Nominalna vrijednost i vrijednost relativnog prinosa hipotekarnih obveznica u cijelosti su pokriveni zaduženjima po hipotekarnim kreditima. Za pravo pokrića nominalne vrijednosti hipotekarnih obveznica mogu se koristiti potraživanja po hipotekarnim kreditima koja ne prelaze 70% cijene založene nekretnine. Samo banke mogu izdavati hipotekarne obveznice. Izdavatelj hipotekarnih obveznica osigurava dovoljno tekućeg pokrića obveza po hipotekarnim obveznicama na način da zbroj obveza po hipotekarnim kreditima i ukupno dodatno pokriće ne padne ispod ukupnog iznosa obveza po svim njegovim izdanim hipotekarnim obveznicama na tržištu.

3.2.4.2 Podređene obveznice

Podređene obveznice su obveznice kod kojih vrijedi da ako a) izdavatelj krene u likvidaciju, b) donese se rješenje o stečaju izdavatelja, c) strani izdavatelj podvrgne se drugoj sličnoj mjeri, potraživanje po obveznici bit će namireno tek nakon zadovoljenja svih ostala potraživanja (osim potraživanja sličnog redoslijeda naplate).

3.2.2 Određena posebna vrsta obveznica

3.2.3 Rizik povezan s ulaganjem u obveznice

Kreditni rizik	Uvijek postoji rizik da dužnik neće moći ispuniti svoje obveze u cijelosti ili djelomično. Dakle, odluka o ulaganju uvijek mora uzeti u obzir vjerodostojnost i kreditnu sposobnost dužnika. Određenim izdavateljima dodjeljuju se ocjene izdavatelja ili ocjene obveznica od strane neovisnih rejting agencija, što služi kao smjernica za ulagače.
Rizik cijene	Investitor kao imatelj obveznice dobiva otkupnu cijenu navedenu u uvjetima obveznice po dospelju obveznice. Međutim, uvjeti izdanja mogu predvidjeti moguću prijevremenu otplatu obveznice od strane izdavatelja. Ako se obveznica proda prije dospelja, ulagač dobiva trenutnu tržišnu vrijednost pri čemu je cijena obveznice dana ponudom i potražnjom za obveznicom i trenutnom kamatnom stopom. Na primjer, cijene vrijednosnih papira koje podliježu nepromjenjivoj kamatnoj stopi padat će s porastom kamata na obveznice s usporedivim rokom dospelja. Naprotiv, obveznice dobivaju vrijednost tamo gdje kamate na obveznice sa sličnim rokom dospelja padaju. Također, promjena u vjerodostojnosti izdavatelja može utjecati na tržišnu cijenu obveznice. Kod obveznica s promjenjivom kamatnom stopom, gdje je kamatna stopa indeksirana prema stopama na tržištu kapitala, rizik stagnacije kamate znatno je veći nego kod obveznica s kamatnom stopom ovisnom o stopama na tržištu novca. Pokazatelj trajanja opisuje razinu promjena cijene obveznice kao odgovor na promjenu kamatnih stopa. Trajanje posebno ovisi o preostalom vremenu do dospelja obveznice. Što je vrijeme do dospelja duže, to je veći utjecaj promjene općih kamatnih stopa na cijenu.
Rizik likvidnosti	Mogućnost trgovanja obveznicama ovisi o mnogim aspektima, kao što su obujam izdanja, nominalna vrijednost obveznice, preostalo vrijeme do dospelja ili uvjeti na pojedinom tržištu. Ako se obveznice ne mogu prodati, imatelj obveznica ih je dužan držati do dospelja.
Trgovanje obveznicama	Obveznicama se može trgovati na reguliranim (kao što je burza) ili drugim tržištima. Ako obveznice nisu uvrštene na uređeno ili drugo tržište, izdavatelj mora u uvjetima izdanja navesti ima li izdavatelj pravo ili obvezu otkupiti obveznice od imatelja prije njihovog dospelja i pod kojim uvjetima se obveznice mogu prenijeti na treće strane. Ako se obveznicama trguje na različitim tržištima, cijene postignute na pojedinim tržištima mogu se razlikovati.

3.3 Dionice

3.3.1 Opis

Dionice su Financijski instrumenti povezani s pravima dioničara kao člana na sudjelovanje u upravljanju društvom, dobiti i likvidacijskom prihodu nakon prestanka društva, a sve u skladu sa zakonom i statutom društva. Dioničari nemaju pravo zahtijevati od društva da otkupi njegove dionice. Dioničar ne jamči za obveze društva. Dionicama se može trgovati na nereguliranim tržištima ili na reguliranim tržištima (kao što su burze).

3.3.2 Povrati

Prinos od držanja dionica je dividenda i kapitalni dobitak ili gubitak od prodaje dionica. Visina dividende ovisi o odluci glavne skupštine o raspodjeli dobiti među dioničarima. Iznos dividende izražava se ili kao apsolutni iznos po dionici ili kao postotak nominalne vrijednosti dionice. Dobiveni prinos od dividendi u odnosu na cijenu dionice naziva se dividendni prinos.

3.3.3 Rizik vezan uz ulaganja u dionice

Cjenovni rizik

Opcijama se može trgovati na reguliranim tržištima (kao što je burza) ili drugim tržištima. Cijene se obično određuju svaki dan na temelju ponude i potražnje. Ako ulagatelj stekne udio kojim se ne može trgovati na javnim tržištima, o prenosivosti udjela na treću osobu mora se upoznati iz statutarne dokumentacije. Na reguliranim tržištima cijena dionice ovisi o ekonomskom razvoju pojedine tvrtke, ekonomskom i političkom okruženju i mnogim drugim racionalnim ili iracionalnim aspektima. U slučaju stečaja izdavatelja ulagač gubi uloženi kapital do 100% ulaganja. Ako je dionica uvrštena na više tržišta u različitim valutama, ulagač mora uzeti u obzir tečajni rizik.

Kreditni rizik

Vlasnik udjela je dioničar društva i može pretrpjeti do 100% gubitka ulaganja u slučaju bankrota izdavatelja.

Rizik likvidnosti

U slučaju dionica prihvaćenih za trgovanje na više reguliranih tržišta ili dionica s uskim tržištem, može biti teško prenijeti dionice.

Tečajni rizik

Rizik ne postoji ako je dionica denominirana u češkim krunama. Ako je dionica denominirana u stranoj valuti, postoji nizak, prosječan ili visok rizik, ali ovisno o kretanju tečaja u odnosu na češku krunu.

Trgovanje dionicama

na uređenim tržištima U slučaju trgovanja na uređenim tržištima, dioničar se mora pridržavati pravila trgovanja određenog tržišta (kao što su obujam trgovanja, vrijeme trgovanja, vrste instrukcija).

3.3.4 Prednosti

Prednosti ulaganja u dionice kojima se trguje na reguliranim tržištima uključuju potencijalne visoke povrate; međutim, postoje značajni rizici da se visoki prinosi neće postići.

3.4 Opcije

3.4.1 Opis

Kupac (imatelj) opcije ima pravo kupiti (call opcija) ili prodati (put opcija) određenu temeljnu imovinu po prethodno fiksnoj cijeni u bilo koje vrijeme tijekom određenog razdoblja (američka opcija) ili na datum dospeljeća (europska opcija). Ako kupac opcije iskoristi svoje pravo, prodavatelj (izdavatelj) je dužan kupiti ili prodati predmetnu imovinu.

Cijena opcije je opcijska premija koju kupac plaća prodavatelju kao kompenzaciju za rizik povezan s izdavanjem opcije. Iznos opcijske premije izvodi se iz razlike između trenutne tržišne cijene temeljne imovine i dogovorene cijene (intrinzična vrijednost). Na burzama se premije opcija stvaraju na temelju ponude i potražnje. Razlika između premije opcije i intrinzične vrijednosti određuje vremensku vrijednost opcije. Što je duže vrijeme do dospeljeća, to je veća vremenska vrijednost opcije. Stjecanje opcije također je povezano s transakcijskim troškom.

3.4.2 Povrati

Izvršna cijena temeljne imovine utvrđuje se unaprijed prilikom sklapanja opcije. Dakle, nositelj opcije osigurava buduću cijenu imovine. U slučaju call opcije, imatelj ostvaruje prinos ako je ugovorena cijena temeljne imovine viša od njezine cijene na dan izvršenja opcije. U slučaju put opcije, cijena temeljne imovine na dan izvršenja mora biti niža od dogovorene cijene kako bi se postigao prinos. Ako razlika između prethodno ugovorene cijene i trenutne cijene nije povoljna za imatelja opcije, on je ne može iskoristiti. Imatelj opcije trpi gubitak do iznosa uloženog kapitala. Prinos se također može postići prodajom same opcije. Gdje cijena temeljne imovine na tržištu raste, raste i vrijednost pozivne opcije. U slučaju prodajne opcije, njezina cijena raste s padom cijene temeljne imovine.

3.4.3 Rizik povezan s ulaganjima u opcije

- Cjenovni rizik** Na iznos premije opcije i posljedične tržišne vrijednosti opcije utječe na razvoj cijene temeljne imovine. Povećavanje volatilnosti cijene temeljne imovine povećava vrijednost premije opcije. Povećana volatilnost cijena povećava vjerojatnost iskorištavanja opcije i stoga znači i višu cijenu iste. S druge strane, cijena opcije opada s kraćim vremenom do dospijea. Vrijednost opcije mijenja se svaki dan. U slučaju promjene cijene temeljne imovine, opcije često reagiraju neadekvatno visokom fluktuacijom. To rezultira učinkom utjecaja koji, međutim, djeluje u oba smjera. Investicijski rizik raste s veličinom učinka utjecaja.
- Tečajni rizik** Ne postoji rizik ako je opcija u CZK -u. Ako je ulaganje u valutnu opciju, kupac je izložen deviznom riziku koji proizlazi iz fluktuirajućih tečaja.
- Kamatni rizik** Iznos kamatne stope od opcije ovisi o dospijeu i strukturi opcije. Rastuće tržišne kamatne stope pozitivno utječu na vrijednost premije opcije koja je call opcija. Za put opcije, učinak je suprotan.
- Rizik likvidnosti** Likvidnost opcije povećava se s veličinom izdavanja. Iznos rizika je prosječan do visoki za transakcije na tržištu razmjene koje su podložne regulaciji. Za OTC transakcije rizik je prosječan.

3.4.4 Prednosti

Prednost Financijskog instrumenta je prilika da se imatelj zaštiti od promjene cijene temeljne imovine. Također, imatelj ima priliku ostvariti učinak utjecaja na uspješnu prodaju. Prodavač ostvaruje neposredni prihod nakon izdavanja; međutim, ovaj položaj općenito donosi povećani rizik. Iznos ukupnog gubitka za prodavača nije ograničen i može premašiti vrijednost premije opcije. Ulaganja u opcije preporučuju se iskusnim ulagačima koji imaju dovoljno znanja o Financijskom instrumentu i imaju mogućnosti za praćenje trenutnih tržišnih razvoja. Kupac opcije trebao bi biti u mogućnosti izračunati kako se cijena temeljne imovine može promijeniti tako da ulaganje ostane profitabilno nakon što se uzme u obzir iznos premije i povezane transakcijske troškove.

3.5 Nalog

3.5.1 Opis

Nalozi su po načinu vrednovanja i trgovanju bliski opcijama. Slično kao i s opcijama, imatelj naloga ima pravo kupiti ili prodati temeljnu imovinu (dionicu, dionički indeks, valutu, robu) po unaprijed dogovorenoj cijeni izvršenja tijekom važećeg roka naloga ili po dospijeu. Prodavatelj je dužan prodati ili kupiti predmetnu imovinu. U slučaju naloga, ne dolazi do stvarne izvedbe, tj. kupnje ili prodaje temeljne imovine. Prodavatelj kupcu plaća samo razliku između početne i trenutne cijene. U usporedbi s opcijama, nalozi podliježu određenim ograničenjima, posebno u vezi s mogućnostima izdavanja. Cijena naloga određena je veličinom razlike između početne i trenutne cijene (intrinzična vrijednost) i vremenom do dospijea naloga (vremenska vrijednost). Vremenska vrijednost naloga opada sa skraćivanjem vremena do dospijea. Nalozima se trguje na burzama ili na tržištima izvan burze. Stoga na njihove cijene također utječu ponuda i potražnja investitora, kretanje cijena temeljne imovine i kamatna stopa.

3.5.2 Povrat

Prinos od naloga dan je razlikom između izvršne i trenutne cijene temeljne imovine. Pri procjeni ulaganja također je potrebno oduzeti nabavnu cijenu naloga i trošak transakcije. Gubitak kupca može doseći najviše iznos uloženog kapitala. Iznos gubitka za prodavatelja nije ni na koji način ograničen. Propust ulagatelja da iskoristi pravo povezano s nalogom koje ima dovodi do potpunog gubitka ulaganja.

Nalozi su privlačni ulagačima zbog mogućnosti ostvarivanja učinka poluge. Čak i manje promjene cijene temeljne imovine mogu uzrokovati veliku promjenu cijene jamstva. Budući da poluga djeluje u oba smjera, može dovesti do visokog prinosa, kao i do gubitka uloženog kapitala u određenim

slučajevima.

3.5.3 Rizici povezani s ulaganjem u naloge

Kreditni rizik Kreditni rizik je dan kredibilitetom prodavatelja. Ako prodavatelj naloga postane nesolventan i ne može ispuniti svoje obveze, ulagatelj se izlaže riziku gubitka cjelokupnog uloženog kapitala.

Rizik likvidnosti Nalozi se obično izdaju u manjim emisijama što povećava njihov rizik likvidnosti. Likvidnost posebno daje kupoprodajna kotacija trgovačkog društva koja izdaje nalog.

Kamatni rizik Visina kamatnog rizika naloga ovisi o dospijeću i strukturi jamstva. Rastuće tržišne kamatne stope pozitivno utječu na vrijednost naloga za kupnju. U slučaju prodaje naloga, učinak na vrijednost je suprotan. Promjenjive kamatne stope također imaju neizravan utjecaj na temeljnu imovinu.

Cjenovni rizik Cjenovni rizik uzrokovan je promjenjivošću cijene temeljne imovine. Kretanja cijene temeljne imovine odražavaju se na vrijednost naloga putem velikih fluktuacija zbog financijske poluge. To može dovesti do velikih dobitaka, kao i do velikih gubitaka.

Tečajni rizik Tečajni rizik odnosi se na ulaganja u valutne naloge. Vrijednost naloga ovisi o tečaju valute temeljne imovine.

3.5.4 Prednosti

Nalozi se smatraju visokorizičnim vrijednosnim papirima. S obzirom na smanjenje vremenske vrijednosti naloga s približavanjem dospijeću, ne preporučuje se kupnja naloga neposredno prije isteka.

U naloge bi trebali ulagati samo ulagač koji su u stanju prepoznati i procijeniti sve svoje rizike.

Ulagatelj mora shvatiti da što je veća poluga naloga, to je ulaganje rizičnije. Slično opcijama, kupac zna svoj najveći gubitak. Iznos gubitka nije ograničen za prodavatelja. Ograničena likvidnost sekundarnog tržišta može uzrokovati fluktuacije cijena ili probleme s potpunom realizacijom naloga.

3.6 Strukturirani proizvodi

3.6.1 Opis

Strukturirani proizvodi su Financijski instrumenti koji kombiniraju nekoliko financijskih proizvoda, od kojih je najmanje jedan obično izvedenica. Općenito govoreći, izvedenice su Financijski instrumenti od vrijednosti izvedenih iz vrijednosti temeljne imovine (npr. valuta, roba, zaliha, indeks). Na vrijednost izvedenica dodatno utječu i drugi čimbenici, poput kamatnih stopa, dospijeće i volatilnosti temeljne imovine.

Zajamčeni fondovi koji kombiniraju terminski depozit i opcija mogu poslužiti primjer jednostavnog strukturiranog proizvoda. Depozit obično tvori zajamčenu stavku, a opcija označava stavku prinosa. Zajamčeni investicijski certifikati koji se sastoje od obveznice s niskim rizikom i opcija mogu poslužiti kao drugi primjer.

Obveznica "jamči" povrat kapitala po dospijeću, dok opcija stvara mogući prinos, tj. sudjelovanje u temeljnoj imovini. U slučaju opadajuće temeljne imovine, opcija se ne vrši, a investitor tako dobiva barem zajamčeni iznos uloženog kapitala.

Strukturirani proizvodi također se mogu prerano ili automatski ukinuti ako se dogovoreni parametar dogodi ranije. Na tržištu postoje razni strukturirani proizvodi, koji se razlikuju u njihovoj strukturi ili shemama isplate, kao i u korištenoj terminologiji; stoga bi ulagači trebali temeljito pročitati uvjete proizvoda i odredbe određenih vrijednosnih papira prije kupnje.

3.6.2 Rizici

Općenito govoreći, strukturirani proizvodi pretpostavljaju rizike od instrumenata od kojih se sastoje. Dakle, strukturirani proizvodi dizajnirani su za iskusne investitore. Prije stjecanja takvog instrumenta, investitor bi trebao temeljito pročitati sve uvjete i saznati opseg potencijalnog gubitka. Strukturirani proizvodi uključuju gotovo sve vrste rizika povezanih s ulaganjima u Financijske instrumente, iako se u nekim strukturiranim proizvodima dio rizika značajno smanjuje kombinacijom više instrumenata.

Tečajni rizik Ako je Financijski instrument ili njegov dio denominirani u stranoj valuti, na povrat ulaganja može značajno utjecati promjenjivi tečaj, unatoč što je razvoj temeljne imovine "kako se očekivalo", gdje investitor može ostvariti dobitak kao i gubitke u odnosu na tečaj.

Kamatni rizik Slično kao i valutni rizik, druga varijabla utječe na povrat Financijskih instrumenata ovisno o razvoju na tržištu ulaganja - razina kamatnih stopa razvija se s vremenom, a promjene kamatnih stopa imaju inverzan učinak - rastuće kamatne stope dovode do pada dionica i cijene obveznica (i rastući prinos za obveznice), dok opadanje kamatnih stopa rezultira porastom vrijednosti dionica i obveznica.

Rizik likvidnosti Za investitora, rizik likvidnosti znači da na cijenu Financijskog instrumenta

može utjecati niska likvidnost i da ga klijent neće moći kupiti ili prodati u željenom trenutku. Taj se rizik posebno odnosi na Financijske instrumente s malim količinama i trgovanje izvan reguliranog tržišta (OTC).

Rizik izdavatelja (kreditni rizik) Vrijednosne papire izdaje izdavatelj. Može se dogoditi da iz bilo kojeg razloga izdavatelj neće moći ispuniti svoje obveze i isplatiti prinos ili vrijednost vrijednosnih papira. U ekstremnim slučajevima, investitori su izloženi riziku gubitka cjelokupnog ulaganja. Rizik se može značajno ublažiti odabirom pouzdanog izdavatelja s višom ocjenom i trgovanjem na reguliranom tržištu.

Rizik volatilnosti Rizik volatilnosti ovisi o temeljnoj imovini derivata u strukturiranom proizvodu; neke vrste izvedenica, obično opcije, mogu u potpunosti izgubiti vrijednost ili izgubiti svoju vrijednost na vrijeme (nalozi). Pored toga, vrijednost se razvija prema tržištu, obično svakodnevno.

Rizik od temeljne imovine Ako je plaćanje kamata, dividendi ili glavnice uvjetovano u budućem razvoju temeljne imovine ili posebnih događaja (cijena dionica, vrijednost robe, temeljni indeksi itd.), isplata se može smanjiti ili suspendirati na temelju takvih razvoj. U kontekstu temeljne imovine, svi povezani rizici moraju se uzeti u obzir, uključujući rizik od kamatnih stopa, valutni rizik, rizik izdavača, industriju, globalni ili kreditni rizik. Ovi čimbenici mogu utjecati na cijenu instrumenta tijekom njegovog valjanog termina. U ekstremnim slučajevima, rizik izdavatelja, rizik industrijskog, globalnog ili kreditnog rizika može rezultirati ukupnim gubitkom zbog ograničenja prava osiguranih vjerovnika i nemogućnosti odvajanja i stjecanja imovine koja nije dio imovine bankrota u slučaju bankrota. Pored toga, investitor mora biti svjestan poreznog rizika.

Rizik financijske poluge Ako strukturirani proizvod uključuje izvedenicu s financijskom polugom, potencijalni prinos i gubitak rastu s ovim parametrom i također se mijenjaju vremenom; na primjer, u slučaju naloga, poluga se povećava s približavanjem dospijeću.

3.6.3 Odabrane vrste strukturiranih proizvoda

3.6.3.1 Obrnute konvertibilne obveznice

Glavna razlika obrnutih konvertibilnih obveznica od tradicionalnih je mogućnost izdavatelja da po dospijeću izabere otplatu nominalne vrijednosti u novcu ili unaprijed definiranim brojem dionica po dogovorenoj cijeni. Obveznica sadrži premiju opcije; stoga instrument ima veći potencijalni prinos u relativno kratkom vremenskom razdoblju.

Rizici

U slučaju obrnutih konvertibilnih obveznica postoji rizik gubitka vrijednosti temeljne dionice ili indeksa kao i rizik likvidnosti zbog ograničene dostupnosti na sekundarnom tržištu. Osim toga, investitor mora uzeti u obzir tržišni rizik (tečajni i kamatni rizik) i rizik izdavatelja. Temeljna imovina tada se povezuje s rizikom volatilnosti.

3.6.3.2 Zajamčeni i strukturirani obveznički fondovi

3.6.3.3 Opis

Zajamčeni fondovi obično imaju fiksni datum dospijeća i usmjereni su na postizanje maksimalnih prinosa navedenih u prospektu fonda. Na dan dospijeća jamče temeljni kapital ili njegov dio te dodatne kamate u određenim slučajevima. Dakle, stvarni prinosi mogu biti veći. S druge strane, jamstvo uključuje trošak koji se obično odražava u naknadama.

3.6.3.4 Rizici

Zajamčena sredstva povezana su s rizikom likvidnosti, tečajnim rizikom (unatoč činjenici da se zajamčena sredstva mogu zaštititi od tečajnog rizika do određene razine) i kamatnim rizikom (povećava se s vremenom do dospijeca).

3.6.3.5 Investicijski certifikati bez financijske poluge

Investicijski certifikati popularni su strukturirani proizvodi jer predstavljaju alternativu kupnji obveznica i dionica; ulagač može birati iz širokog raspona prema osnovnoj imovini i profilu rizika. Investicijski certifikati obično su povezani s razvojem određenih dionica, košarica dionica, burzovnih indeksa, tečajeva i roba te mogu donijeti dodatne prinose u vrijeme rasta, stagnacije ili pada tržišta. Postavke određenog proizvoda uvijek su važne

- uvjeti su opisani u prospektu pojedinog certifikata. S pravnog stajališta, certifikati su zadužnice, pri čemu se izdavatelj certifikata obvezuje ulagatelju isplatiti određena sredstva za posuđena sredstva. Što se tiče dioničkih certifikata, ulagač nije vlasnik dionica, ali u nekim slučajevima ima pravo na dividendu. Investicijske certifikate uglavnom izdaju renomirane financijske institucije i njima se trguje s izdavateljem izravno (primarno tržište) ili na burzi (sekundarno tržište).

Osnovne kategorije certifikata

Osnovne vrste investicijskih certifikata bez poluge prema riziku su zajamčeni **certifikati s kapitalnom zaštitom i diskontom, ekspresni, indeksni i sudionički certifikati bez kapitalne zaštite, outperformance certifikati i bonus certifikati.**

Rizici

Kupnja investicijskih certifikata uključuje rizik izdavatelja, što u ekstremnim slučajevima rezultira potpunim gubitkom. Rizik se može eliminirati odabirom proizvoda na uređenom tržištu renomiranih izdavatelja (visokog rejtinga). Rizik likvidnosti usko je povezan s izdavateljem i vrednovanjem certifikata, što je ograničeno samo regulacijom tržišta. Svaki certifikat u stranoj valuti podlozan je varijabilnom valutnom riziku. Također, ulagač treba obratiti pozornost na rizik temeljne imovine – u slučaju izrazito nepovoljnog razvoja, ulagač je u potpunosti izložen tržišnom riziku. U slučaju investicijskih certifikata povezanih s robom, temeljna imovina su terminski ugovori; u slučaju nepovoljnog razvoja događaja, izdavatelj može prijevremeno raskinuti certifikat i isplatiti tržišnu vrijednost.

3.6.3.6 Investicijski certifikati s financijskom polugom

Investicijski certifikati s financijskom polugom su visokorizični investicijski proizvodi poznati i kao turbo ili knock-out certifikati. Investitor kupuje certifikat za dio njegove vrijednosti, a ostatak financira kreditom (marginalno trgovanje). To stvara polugu - za manji iznos, investor može višestruko povećati dobit ili gubitak. U ekstremnim slučajevima investor gubi uloženi kapital i mora vratiti kredit. Prilikom odabira turbo certifikata investor se, osim na osnovne parametre, treba fokusirati i na sljedeće karakteristike.

Osnovni parametri certifikata s financijskom polugom

Stopa pretplate - koliko je certifikata potrebno za stjecanje jedinice temeljne imovine

Granica – cijena temeljne imovine; za certifikate rasta („growth certificates“), cijena je definirana kao razlika između trenutne cijene i cijene; za certifikate usmjerene na pad trenutna cijena se oduzima od štrajka.

Knock-out – cijena temeljne imovine pri kojoj certifikat gubi vrijednost. Turbo certifikat rasta postaje bezvrijedan u trenutku kada temeljna imovina probije donju graničnu cijenu - tj. vrijednost dosegne

ili padne ispod definirane razine. Za certifikate usmjerene na pad je obrnuto - oni gube vrijednost kada vrijednost temeljne imovine premaši gornju granicu, a tržišni trend je protiv očekivanja.

Ograničenje – maksimalno učešće prinosa ulagača u temeljnoj imovini definirano od strane izdavatelja; ako cijena premaši ograničenje, ulagač više ne sudjeluje u rastu u smislu prinosa. Ograničenje je također povezan s popustom, što je razina popusta prema certifikatu s popustom u usporedbi s izravnim ulaganjem u temeljnu imovinu.

Oprema – za certifikate, definira razinu za koju vrijednost certifikata raste/pada ako se vrijednost temeljne imovine promijeni za 1%.

Rizici

Rizik povezan s certifikatima s financijskom polugom isti je kao i za certifikate bez poluge. Osim toga, oni snose rizik financijske poluge, kao što je gore objašnjeno - dobit/gubitak ne raste linearno u skladu s osnovnom imovinom, već eksponencijalno. Investitor treba biti spreman na moguće velike gubitke. Rizik probijanja knock-out granične vrijednosti – ako temeljna imovina dosegne knock-out graničnu vrijednost prije dospijeca, certifikat istječe i gubi vrijednost ili se isplaćuje prethodno definirana preostala vrijednost. Knock-out granična vrijednost također se može dosegnuti samo jednom transakcijom realiziranom za cijenu definiranu u knock-out kriterijima.

3.7 Zamjene

3.7.1 Opis

Zamjena je ugovor dviju ili više strana za razmjenu budućih periodičnih plaćanja iz temeljne imovine tijekom definiranog razdoblja. Za većinu zamjena je karakteristično da su OTC izvedenice jer su prilagođeni za obje strane. Najčešći zamjene su kamatne zamjene, valutne zamjene i međuvalutne zamjene (ugovor o zamjeni glavnice dviju valuta i pripadajućeg troška kamata).

3.7.2 Povrati

Prinosi se daju kao razlika između fiksne i trenutne vrijednosti temeljne imovine/tečaja/kamatne stope itd. Na primjer, u kamatnoj zamjeni, kupac (platitelj fiksne kamate) profitira od rastućih kamatnih stopa. Naprotiv, prodavatelj kamatne zamjene (primatelj fiksne kamate) profitira od ugovora s padajućim kamatama. Prinos se ne može unaprijed odrediti.

3.7.3 Rizici

Kreditni rizik Kreditni rizik zamjene sastoji se od rizika nesolventnosti partnera, odnosno moguće privremene ili trajne nesposobnosti za izvršavanje obveza iz zamjene i iz toga proizašle potrebe za pokrićem transakcije na tržištu. To u nekim slučajevima može biti nepovoljno.

Kamatni rizik U slučaju kamatnih zamjena (IRS), kamatni rizik sastoji se od neizvjesnosti budućih promjena tržišnih kamatnih stopa.

Tečajni rizik U slučaju valutnih zamjena, tečajni rizik sastoji se od neizvjesnosti budućih promjena deviznih tečajeva.

Rizik prijenosa Mogućnosti prijenosa pojedinih valuta mogu biti ograničene kao rezultat devizne kontrole države koja izdaje predmetnu valutu, što može ugroziti realizaciju transakcije.

3.7.4 Prednosti

Zamjene služe investitorima za upravljanje rizikom, kao i za špekulacije ili smanjenje troškova transakcija. Ugovorne strane jedna drugoj pružaju bolje uvjete s obzirom na uvjete na njihovim lokalnim tržištima. Investitor mora uzeti u obzir iznos mogućeg gubitka koji se ne može unaprijed odrediti i nije ni na koji način ograničen.

3.8 Unaprijedni ugovori

3.8.1 Opis

Unaprijedni ugovor je OTC ugovor dviju ili više strana, prema kojem se one obvezuju kupiti ili prodati temeljnu imovinu prema unaprijed definiranim uvjetima u određenom trenutku u budućnosti.

3.8.2 Povrati

Prinos je dan razlikom cijene dogovorene u ugovoru i promptne cijene temeljne imovine. Kupac profitira tamo gdje je promptna cijena nepovoljnija od cijene izvršenja. Potencijalni gubitak nije ograničen.

3.8.3 Rizici

Cjenovni rizik Cjenovni rizik unaprijednog ugovora sastoji se od rizika da će temeljna imovina biti dostupna za kupnju na datum realizacije unaprijednog ugovora po boljoj cijeni od ugovorene. Veličina rizika ovisi o volatilnosti cijene temeljne imovine.

Kreditni rizik Kreditni rizik unaprijednog ugovora sastoji se od rizika insolventnosti partnera, odnosno moguće privremene ili trajne nesposobnosti za izvršavanje obveza iz terminskog ugovora i iz toga proizašle potrebe za pokrićem transakcije na tržištu, što u danom trenutku može biti nepovoljno.

Kamatni rizik U slučaju kamatnih terminskih ugovora, kamatni rizik sastoji se od neizvjesnosti budućih promjena tržišnih kamatnih stopa.

Tečajni rizik U slučaju valutnih terminskih ugovora, tečajni rizik sastoji se od neizvjesnosti budućih promjena deviznih tečajeva.

Rizik likvidnosti Rizik likvidnosti zadan je stupnjem individualizacije ugovornih uvjeta. Što je ugovor više prilagođen drugoj ugovornoj strani, to je manja likvidnost instrumenta.

3.8.4 Prednosti

Unaprijedni ugovori služe investitorima za upravljanje rizikom, kao i za nagađanje ili smanjenje transakcijskih troškova. Investitor mora shvatiti da se prinos ne može odrediti unaprijed i da potencijalni gubitak može biti neograničen. Budući da se radi o OTC transakciji, ugovorne strane mogu dogovoriti posebne uvjete transakcije. Također, potrebno je imati na umu da je likvidnost instrumenta ograničena.

3.9 Instrumenti tržišta novca

3.9.1 Opis

U Financijske instrumente novčanog tržišta ubrajaju se npr. **depozitni certifikati, obveznice, kratkoročni vrijednosni papiri koje izdaju korporacije** itd. Zajednička im je karakteristika kratkoročni horizont ulaganja. Ulaganje se može izvršiti izravno ili putem novčanih fondova. Novčani fondovi nude različite strategije ulaganja i omogućuju ulaganje raspoloživih sredstava na domaćem i stranom tržištu.

3.9.2 Povrati

Strategija ulaganja uvijek je definirana u prospektu vrijednosnih papira. Ulagачi koji ulažu putem novčanih fondova mogu posegnuti za povoljnijim uvjetima, a time i većim prinosima jer novčani fondovi akumuliraju velike količine novca. Prinosi obično premašuju kamatnu stopu koju banke nude na štedne račune ili oročene depozite.

3.9.3 Rizici

Kreditni rizik Kreditni rizik zadaju investicijske strategije fonda i njegovi upravitelji. U slučaju izravnog ulaganja u vrijednosne papire ono proizlazi iz vjerodostojnosti izdavatelja.

Rizik likvidnosti Za instrumente tržišta novca ne postoje organizirana sekundarna tržišta; stoga nema sigurnosti u pogledu lake prodaje instrumenta osim ako izdavatelj ne jamči da će platiti uloženi kapital u bilo kojem trenutku i ako je dovoljno vjerodostojan da ispuni svoju obvezu.

U slučaju ulaganja putem novčanih fondova, ulaganje je vrlo likvidno.

Tečajni rizik U slučaju Financijskih instrumenata denominiranih u domaćoj valuti, tečajni rizik je nula. Rizik ulaganja u vrijednosne papire u stranoj valuti proizlazi iz volatilnosti deviznih tečajeva.

Kamatni rizik Promjenjive kamatne stope utječu na neto vrijednost imovine.

3.9.4 Prednosti

To je relativno siguran oblik ulaganja. Ulaganje u ove instrumente se preporučuju konzervativnim ulagačima i ulagačima koji traže kraći horizont ulaganja.

U slučaju ulaganja kroz novčane fondove, savjetujemo da obratite pozornost na propise prema kojima je određen novčani fond formiran. Novčani fondovi mogu se osnovati u skladu s češkim ili stranim zakonima. Ulaganje putem fondova tržišta novca također omogućuje pojedinačnim ulagačima da ulažu u instrumente kojima je inače teško pristupiti. S druge strane, ulaganja na ovaj način obično su povezana s većim naknadama.

3.10 Kategorizacija klijenata

3.10.1 Obveza Banke da izvrši kategorizaciju klijenata

Sukladno relevantnim propisima, Banka je dužna kategorizirati sve svoje klijente kojima pruža investicijske usluge te ih o tome obavijestiti. Sukladno zakonu prepoznate su tri kategorije klijenata, i to:

- mali ulagatelj/ klijent
- profesionalni ulagatelj/klijent i
- kvalificirani nalogodavatelji (profesionalni ulagatelj/klijent)

Za svrstavanje klijenta u kategoriju Banka se oslanja na dostupne podatke o klijentu.

3.10.2 Pravna definicija kategorija klijenata

Maliulagatelji su klijenti koji nisu identificirani kao profesionalni klijenti.

Profesionalni ulagatelji

Klijenti su smješteni u ovu kategoriju ako su neki od sljedećih subjekata:

- a) kreditna institucija
- b) investicijsko društvo
- c) druga financijska institucija s odobrenjem za rad izdanim od nadležnog tijela ili regulirana prema posebnim propisima
- d) društvo za osiguranje
- e) subjekt za zajednička ulaganja i njegovo društvo za upravljanje

- f) društvo za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi
 - g) mirovinsko osiguravajuće društvo
 - h) trgovac robom i robnim izvedenicama
 - i) lokalna pravna osoba i
 - j) drugi institucionalni ulagatelj čija glavna djelatnost nije obuhvaćena podtočkama a) do h) ovoga stavka, a podliježu obvezi odobrenja ili nadzora za djelovanje na financijskom tržištu
2. Veliko poduzeće koje, na razini pojedine pravne osobe u odnosu na prethodnu poslovnu godinu, zadovoljava najmanje dva od sljedećih uvjeta:
- a) ukupna aktiva iznosi najmanje 20.000.000,00 eura
 - b) netoprihod u iznosu od najmanje 40.000.000,00 eura i
 - c) kapital u iznosu od najmanje 2.000.000,00 eura
3. nacionalna i regionalna vlada, javno tijelo za upravljanje javnim dugom, središnja banka, međunarodna i nadnacionalna institucija kao što je Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond, Europska središnja banka, Europska investicijska banka i slične međunarodne organizacije
4. drugi institucionalni ulagatelj čija je glavna aktivnost ulaganje u financijske instrumente uključujući i subjekte koji se bave sekuritizacijom imovine ili drugim transakcijama financiranja.

Također, profesionalni ulagatelj znači osobu koja zatraži od Banke da ju se smatra profesionalnim klijentom odnosno ulagateljem, Banka se usuglasi s takvim zahtjevom u skladu sa zakonom te osoba zadovoljava barem 2 od sljedeća 3 kriterija: 1. osoba je izvršila u prosjeku 10 transakcija značajnog volumena unutar svakog tromjesečja, unatrag godine dana, na za nju mjerodavnom tržištu (tržištu na kojem se trguje financijskim instrumentima za koje klijent želi dobiti status profesionalnog ulagatelja) 2. veličina portfelja financijskih instrumenata koju čine novčana sredstva i financijski instrumenti odgovara iznosu od najmanje 500.000,00 EUR, 3. osoba radi ili je radila u financijskom sektoru najmanje godinu dana na stručnim poslovima koji zahtijevaju znanje o transakcijama ili uslugama za koje se status profesionalnog ulagatelja traži.

Kvalificirani nalogodavatelj je

Kvalificirani nalogodavatelj je jedna od niže navedenih kategorija profesionalnih klijenata,

- investicijsko društvo
- kreditna institucija
- društvo za osiguranje
- UCITS fond i društvo za upravljanje UCITS fondom
- društvo za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fond
- druga financijska institucija koja podliježe obvezi ishođenja odobrenja za rad prema posebnim propisima ili čije je poslovanje uređeno zakonodavstvom Europske unije
- nacionalna vlada i javno tijelo za upravljanje javnim dugom
- središnja banka
- nadnacionalna organizacija

kojima Banka pruža usluge koje se odnose na zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata, izvršenja naloga za račun klijenta te trgovanja za vlastiti račun, kao i pomoćne usluge izravno povezane s navedenim uslugama. U odnosu na takve klijente, Banka nije dužna primjenjivati pravila poslovnog ponašanja, osim obveze pravodobnog pružanja primjerenog opsega potrebnih podataka, prije pružanja investicijskih i pomoćnih usluga, u razumljivom obliku koji je posebno prilagođen klijentu ili potencijalnom klijentu, tako da klijent ili potencijalni klijent može u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicijskih usluga i specifičnih vrsta financijskih instrumenata koji mu se nude te tako donijeti odluke o ulaganjima na temelju tih podataka.

3.10.3 Podaci o kategorizaciji klijenata i pravu na traženje druge kategorije

Relevantnim propisima propisane su obveze pružatelja investicijskih usluga u odnosu na klijente u skladu s definiranim kategorijama klijenata. Različit tretman klijenata prema zakonskim kategorijama vidljiv je posebice u sljedećem:

- I. Razina zaštite klijenta. Malom klijentu Banka pruža maksimalnu zaštitu. Profesionalnom klijentu Banka je dužna pružiti minimalnu potrebnu razinu zaštite. Kvalificiranom nalogodavatelju ne pruža se nikakva zaštita u obavljanju investicijske usluge.
- II. Pružene zakonske objave. Za razliku od profesionalnih klijenata, mali klijenti imaju pravo dobiti detaljne informacije vezane uz pružanje investicijskih usluga sukladno relevantnim propisima.
- III. Detaljni testovi primjerenosti i prikladnosti Financijskih instrumenata. Prilikom pružanja investicijskih usluga profesionalnom klijentu, Banka ima pravo pretpostaviti neke od odgovora.

3.10.4 Promijenjena kategorija klijenta

Klijenti koji primaju investicijske usluge od Banke imaju pravo zatražiti da Banka bude stavljena u drugu kategoriju klijenata. Promjena kategorije klijenta može se primijeniti na i) pruženu investicijsku uslugu ili ii) transakciju(e) s određenim Financijskim instrumentom. Ako zadovoljavaju kvantitativna ograničenja propisana zakonom, mali klijenti mogu zatražiti kategorizaciju kao profesionalni klijent umjesto kao mali klijent. Takva promjena povezana je i s gubitkom postojeće razine zaštite i razine tretmana. Mali klijent mora biti svjestan da u takvom slučaju može izgubiti pravo primiti naknadu od stranih sustava sličnih Fondu za zaštitu ulagatelja te da ispunjavanje određenih obveza Banke može biti ograničeno sukladno relevantnim propisima. Profesionalni klijent može zatražiti da bude stavljen u kategoriju s višom razinom zaštite (kategorija malog klijenta). Kvalificirani nalogodavatelj može zatražiti status profesionalnog ili malog ulagatelja